

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICA — FINANȚE

DIRECTOR: D. ALEXANDRESCO

PRIM-REDACTOR: I. N. CESĂRESCU

ABONAMENTUL

pe an 30 lei; 6 luni 16 lei; 3 luni 8 lei

Studentii plătesc pe jumătate

Strălnăitatea: 40 lei pe an, 20 pe 6 luni

A P A R E

de două ori pe săptămână sub redacțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

BUCUREȘTI

6, Splaiul Brâncoveanu Voevod, 6

Vis-à-vis de Palatul Justiției

S U M A R :

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ :

Inalta curte de casație și justiție, s. I și curtea de apel din Iași, s. I: P. M. Balaban cu Creditul funciar rural din București.

Curtea de apel din Craiova, s. I: Jeaneta M. Ștefănescu Zănoagă cu Locuitorii improprietăriți pe moșia Zănoaga.

JURISPRUDENȚĂ STREINĂ :

Tribunalul superior din Colonia: Spier contra lui Leicht cu o Observație de d-l D. Alexandresco. Bibliografii.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, Secția I

Audiența de la 17 Decembrie 1901

Președenția D-lui GR. LAHÔVARI, Președinte

P. M. Balaban cu Creditul funciar rural din București

Hotărîre. — Dacă se poate da în lipsă când citația cuprinde un termen mai scurt de cât ce legal. — Termenele din procedura civilă. — Cum se socotesc. — Care este termenul cel mai scurt. — Citații. — Termenul obicinuit al citațiilor pentru cei domiciliați în România. — Dacă se poate scurta. — Cât se poate scurta. — Dacă partea poate fi legal citată în ajunul termenului fixat pentru judecată. — (Art. 78, 152 și 729 din Pr. civilă).

1. Nu se poate da hotărîre în lipsă dacă citația cuprinde un termen mai scurt de cât cel însemnat de lege.

2. Legea de procedură civilă prevede două feluri de termene și anume: Termene cu luna care se împlinesc în ziua corespunzătoare cu ziua punctului de plecare, și termene cu ziua ce se socotesc pe zile libere, nefinîndu-se în seamă nici ziua când s'a început, nici aceea când termenul se împlinește, de unde rezultă virtual ideea că termenul cel mai scurt nu poate fi de cât cel puțin de una zi liberă.

3. Termenul obicinuit al citațiilor pentru cei domiciliați în România este de 40 de zile de la data citației, însă președintele are facultatea d'a scurta termenul după împrejurări, în cazuri urgente. Cu toate acestea, ori care ar fi cazul urgent trebuie să se lase părții citate un spațiu de timp îndestulător spre a putea ca citația să 'i ajungă la cunoștință pentru a se putea prezenta în instanță și a 'și pregăti apărarea sa, adică cel puțin o zi liberă.

Ast-fel hotărîrea dată în lipsă este casabilă când partea judecată în lipsă nu a primit citația de cât în ajunul zilei de judecată.

Decisiunea 482/901. — Casată, decizia curței de apel din Galați, s. II, No. 103/901 (*) după recursul făcut de P. M. Balaban în proces cu Creditul funciar rural din București.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut în cauză de d-l consilier Ciru Oeconomu;

Pe d-l avocat Aurel Iliescu în dezvoltarea motivelor de casare;

Pe d-l avocat Gr. Vulturescu în combateri;

Deliberând,

Asupra mijlocului de casare invocat :

«Violarea art. 152 și 74 din Pr. civ., exces de putere cu violarea dreptului de apărare; pentru ca o instanță judecătorească să pronunțe o hotărîre este nevoie ca părțile litigante să fie regulat chemate. Pronunțarea unei hotărîri fără chemarea regulată a părților constituie o violare a art. 152 și 74 din Pr. civ., și fiind-că partea nechemată nu știe să vie să se apere, instanța care pronunță asemenea hotărîri comite un exces de putere violând dreptul de apărare. În speță, între prima societate de credit funciar rural din București și P. M. Balaban este litigiu înăscut de cererea creditului de a fi pus în posesiunea moșiei Răcătau a lui Balaban: prin casare acest litigiu a fost deferit curții de Galați.

«Această curte pronunță decisiunea No. 103 din Iulie 1901, în lipsa lui Balaban fără ca acesta să fie regulat citat.

«Citaținnea se adresează la un domiciliu străin, iar formele prescrise de art. 74 Pr. civ. nu sunt observate».

Avînd în vedere decisiunea supusă recursului și dispozițiunile art. 152 din Pr. civ. care dispune că nu se poate da hotărîre în lipsă, dacă citațiunea va cuprinde un termen mai scurt de cât cel însemnat de lege;

Considerînd în principiu, că după dispozițiunile art. 78 și 729 din Pr. civ. și din întreaga economie a legii

(*) Această decizie respingînd ca nesustînut apelul făcut de Balaban, nu se publică, neprezentînd nici un interes.

de procedură civilă, rezultă că legiuitorul nostru a prevăzut două feluri de termene și anume: termene cu luna, care se împlinesc în ziua corespunzătoare cu ziua punctului de plecare, și termene cu ziua, care conform art. 729 Pr. civ. se socotește pe zile libere, neținându-se în seamă nici ziua când s'a început, nici aceea când termenul se împlinește, de unde rezultă virtual ideea că termenul cel mai scurt, nu poate fi de cât cel puțin de una zi liberă;

Considerând că după dispozițiunile art. 78 Pr. civ. termenul obicnuit al citațiunilor pentru cei domiciliați în România, cum este în specie, este de 40 zile de la data citațiunei;

Considerând că de și președintele are facultatea de a scurta termenul după împrejurări, în casuri urgente, însă nu este mai puțin adevărat, că ori care ar fi cazul urgent, conform principiilor noastre de procedură, trebuie a se lăsa părții citate un spațiu de timp îndesulător, spre a putea ca citațiunea să-i ajungă la cunoștință, pentru a se putea prezenta în instanță și a-și pregăti apărarea sa, adică cel puțin o zi liberă, socotită conform cu art. 729 din Pr. civilă;

Considerând că în specie, decisiunea atacată cu recurs, a fost pronunțată în lipsa recurentului P. M. Balaban, în ziua de 3 Iulie 1901 și procedura față cu dânsul s'a îndeplinit în ziua de 2 Iulie, în ajun, prin proces verbal dresat în această zi de agentul corpului de portărei, care constată că negăsindu-l presinte, fiind mutat de la domiciliul indicat prin citațiune, în lipsă de rude și servitori, a afișat citațiunea, conform legii, pe poarta adresantului unde a domiciliat;

Considerând că în asemenea împrejurări partea citată neavând nici timpul material suficient pentru a se duce la curte, și în vederea principiilor mai sus arătate, curtea de fond respingând ca nesusținut apelul recurentului și motivând decisiunea sa pe faptul că dânsul ar fi fost citat în regulă, a nesocotit prin aceasta, dispozițiunile art. 152 Pr. civ. cum și textele de lege mai sus citate;

Considerând că ast-fel fiind, motivul de casare invocat este întemeiat;

Pentru aceste motive, curtea, casează, etc., etc.

Audiența de la 15 Iunie 1901

Președenția D-lui C. E. SCHINA, Prim-Președinte

Prima societate de credit funciar român cu P. M. Balaban

Creditul funciar. — Punerea sa în posesia imobilului ipotecat. — Când poate fi împedicată. — (Art. 57 din legea creditului).

Creditul funciar. — Contestații relative la sumele datorite. — Cine le judecă. — Arbitrii. — Lichidarea datoriei ce are de scop ridicarea ordonanței de punere în posesie. — Cine o face. — (Art. 75 și 83 din legea creditului).

1. Asemănat art. 57 din legea creditului funciar, punerea creditului în posesia unui imobil ipotecat nu poate fi împedicată de cât dacă debitorul, în termen de zece zile de la somațiunea făcută lui de președintele tribunalului situațiunei imobilului ipotecat, presintă chitanța creditului

de plata datoriei pentru neachitarea căreia s'a cerut punerea în posesie.

2. După art. 75 și 83 din legea creditului funciar, orice contestație relativă la sumele datorite se judecă numai de arbitrii, și dar lichidarea datoriei ce are de scop ridicarea ordonanței de punere în posesie, nu poate fi făcută de cât de arbitrii.

Decisiunea 270/901. — Casată, decisia curței de apel din Iași, secția I, No. 27/901 după recursul făcut de Prima societate de credit funciar român în proces cu P. M. Balaban.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut în cauză de d-l consilier Ciru Oeconomu;

Pe d-nii avocați Gr. Vulturescu, și V. Antonescu în desvoltarea motivelor de casare, și

Pe d-nii avocați Tache Ionescu și Aurel Iliescu în combateri;

Deliberând,

Asupra mijlocului de casare invocat:

I. «Violarea art. 57 din legea creditului funciar.

«După acest articol, punerea în posesiune a societății asupra imobilului ipotecat ei este deferită exclusiv președintelui tribunalului care este obligat să ordoane fără altă formalitate, dacă debitorul nu-și plătește datoria în 10 zile după semnificarea făcută lui de președintele trib. situațiunei imobilului ipotecat. Nimic nu poate împedica punerea în posesiune a societății de cât numai prezentarea de către debitor în zisul termen de zece zile a chitanței creditului funciar de plata datoriei pentru care ea a cerut punerea în posesiune.

«Curtea de apel substituindu-se în puterile date de lege președintelui trib. situațiunei imobilului, a violat art. 57 din legea creditului».

II. «Exces de putere și violarea art. 75 și 83 din legea creditului funciar, care dispune în mod categoric că ori-ce contestațiune dintre împrumutat și societatea creditului funciar se judecă numai de arbitrii.

«Curtea primind să judece contestațiunea ridicată de d. P. Balaban contra cifrei reclamată de credit, și judecând datele și actele prezentate de d. Balaban, a judecat fără competență și cu exces de putere, și a violat ast-fel sus citatele articole 75 și 83 din legea creditului funciar».

Având în vedere decisiunea supusă recursului din care rezultă, că societatea cred. funciar român — recurenta de azi — conform art. 57 din legea creditului, cerând președintelui tribunalului Bacău pentru neplata anuităților să fie pusă în posesiunea moșiei Răcătau, proprietatea intimatului în recurs P. M. Balaban, acesta a făcut contestațiunea care face obiectul procesului de față, tinzând la respingerea cererei societății de a fi pusă în posesiunea numitei moșii, sub cuvânt că nu ar datora nimic din plata anuităților; că tribunalul de Bacău, asupra incidentului de necompetință ridicat de credit, pe baza art. 75 din legea creditului, de și prin considerentele sentinței sale cu No. 558/900 stabilește incompetența sa, prin dispozitiv însă respinge contea-

tația ca nefondată; că intimatul P. M. Balaban făcând apel contra acestei sentințe, curtea din Iași, prin deciziunea atacată în recurs, respingând incidentul de incompetență ridicat de credit pe baza sus citatului text de lege, și cercelând mai multe acte și chitanțe exilate de intimat, a admis contestațiunea și a respins cererea creditului de a fi trimis în posesiunea moșiei;

Având în vedere că este constant că dinaintea instanțelor de fond, asupra cesiunii de a se ști dacă se datorește sau nu creditului vre-o sumă din anuități, s'a ivit neînțelegeri între părțile în litigiu; că intimatul a susținut că din actele și chitanțele prezentate de dânsul ar rezulta că este achitat integral, iar creditul a pretins contrariul, și ast-fel curtea de fond s'a văzut nevoită să examineze acele acte și chitanțe și să lichideze datoria;

Considerând că din dispozițiunile art. 57 din legea creditului rezultă că punerea creditului în posesiunea moșiei ipotocate, nu poate fi împedicată de cât dacă debitorul în termen de 10 zile de la somațiunea făcută lui de președintele tribunalului situațiunei imobilului ipotecat, prezintă chitanța creditului de plata datoriei, pentru neachitarea căreia s'a cerut punerea în posesiune;

Considerând că după dispozițiunile art. 75 și 83 din legea creditului, orî-ce contestațiune relativă la sumele datorite se judecă numai de arbitrii; că lichidarea datoriei având de scop ridicarea ordonanței de punere în posesiune, nu poate fi făcută de cât de arbitrii;

Considerând dar, că curtea de fond făcând lichidarea sumelor datorite prin această procedură a judecat fără competență și cu exces de putere, violând ast-fel sus citatele texte de lege;

Considerând că ast-fel fiind, recursul se găsește întemeiat.

Pentru aceste motive, Curtea, casează, etc.

CURTEA DE APEL DIN IASI, Secția I

Audiența de la 21 Februarie 1901

Președenția D-lui I. T. BURADA, Prim Președinte

Petre M. Balaban cu Creditul funciar rural

Decisia civilă No. 27/901.

Creditul funciar.— Cerere de punere în posesia unei moșii.—Contestație din partea proprietarului.—Citarea părților înaintea tribunalului.—Dacă creditul se poate plânge de citarea părților în contradictoriu în loc să se resolve cererile, pe cale grațioasă, de presidentul tribunalului.

Creditul funciar.— Dreptul proprietarului de a stabili achitarea ratelor în veri ce mod s'ar fi achitat.

Creditul funciar.— Sequestru asigurător.—Custode.—Dacă conferă societății dreptul de a exploata moșia și de a face cheltueli imputabile debitorului.—Când societatea se poate folosi de veniturile moșiei.—Punerea sa în posesiune.—Privilegiu.—Punerea în stăpânire a creditului asupra unei moșii în mod arbitrar.—Cheltueli de exploatare.—In ce calitate creditul poate invoca aceste cheltueli.—Ce trebuie să dovedească.—Dacă societatea poate invoca neplata ratelor pentru a justifica cererea de punere în posesiune, când se constată că din culpa ei proprietarul a fost lipsit de venituri și n'a putut achita ratele.—(Art. 57 și 58 din legea creditului funciar).

1. Intr'ocerere de punere în posesiune făcută de creditul funciar rural asupra unei moșii pentru neplata ratelor, faptul că președintele tribunalului, în loc de a rezolvi cesiunea în mod grațios, a citat părțile în contradictoriu, substituind pe tribunal autorității prezidențiale, creditul nu se poate plânge de această transformare a procedurii grațioase în procedură contencioasă, de oare ce ast-fel a fost pus în stare de a susține temeinicia cererei sale și a controla dovezile de plată invocate de proprietarul debitor ce s'ar opune, prin contestația sa, la cererea de punere în posesiune.

2. Proprietarul imprumutat la credit este în drept a stabili achitarea ratelor întârziate în veri ce mod s'ar fi efectuat această achitare, iar creditul încasând acele rate fie direct, fie indirect, numai e în drept a cere punerea sa în posesiunea imobilului ipotecat.

3. Sequestrul asigurător înființat de creditul funciar rural pe averea unuia din debitorii săi, nu conferă nici societății, nici custodelui, dreptul de a exploata moșia și de a face cheltueli imputabile debitorului, asemenea sequestre nefiind, după dreptul comun, de cât o măsură conservatoare, mărginită la îndatorirea custodelui de a păzi lucrul sequestrat, afară de cazul când tribunalul i-ar da și vre-o altă însărcinare.

4. Când societatea creditului funciar este pusă în posesiunea unui imobil conform art. 57 din legea sa, numai în acest caz poate beneficia de privilegiul conferit de art. 58 din aceeași lege, de a se folosi din veniturile imobilului și de a imputa asupra lor cheltuelile de administrație și de exploatare.

5. Dacă societatea creditului, în mod arbitrar, s'a pus în stăpânirea unei moșii și a ridicat recolta aflătoare pe ea fără ca justiția să confere asemenea puteri custodelui și fără să-i acorde credite în acest scop, în atare caz societatea nu poate invoca cheltuelile făcute pentru stringerea recoltei, de cât în calitate de negotiorum gestor și atunci e ținută să stabilească că zisele cheltueli au fost utile și au profitat proprietății.

6. Societatea creditului funciar nu poate invoca neachitarea ratelor de către un proprietar debitor pentru a justifica cererea sa de punere în posesiune, când se constată că acel proprietar a fost lipsit de libera administrare a moșiei și de veniturile ei, fiind pus prin faptul arbitrar al societății creditului și al custodelui numit de ea, în imposibilitate de a 'și achita datoria, de oare ce anuitățile se plătesc din venituri, venituri ce au fost încasate direct de societate, căci atunci ar fi că societatea creditului să invoace propria sa culpă ca temei al acestei noi urmăriri.

Curtea,

Având în vedere apelul făcut de P. M. Balaban contra sentinței tribunalului Bacău No. 558 din 9 Noembrie 1900, prin care i se respinge ca nefondată contestațiunea contra cererei Primei societăți de credit funciar rural din București, care tinde la punerea sa în posesiunea moșiei Răcățanu din județul Bacău, condamându-l să plătească Societății creditului funciar rural suma de una sută lei cheltueli de judecată;

Având în vedere că reprezentanții creditului opun în mod prealabil, că contestațiunea lui Balaban trebuie respinsă de plano, întru cât dânsul nu prezintă o dovadă certă de achitarea tuturor anuităților datorite creditului, anume o chitanță emanând de la numita societate, susținând că, în lipsa unei asemenea chi-

tanțe, Curtea n'ar putea procedea la lichidarea socotelilor, precum nu putea să o facă nici tribunalul care s'a substituit președintelui, nici chiar acest din urmă, chemat de lege a se pronunța în mod grațios asupra cererii de punere în posesiune, și ținut să o ordone, din moment ce împrumutul nu produce în termen de 10 zile chitanța descărcătoare a creditului, fără a se putea intra în cercetarea socotelilor, care e de competența tribunalului arbitral;

Considerând că, prin jurnalul No. 54 din 1901, Curtea, pentru motivele acolo expuse, s'a declarat competentă în cauză;

Că, dacă președintele tribunalului, în loc de a rezolvi chestiunea în mod grațios, a citat părțile în contradictoriu, substituind pe tribunal autorității presidențiale, creditul nu se poate plânge de această transformare a procedurii grațioase în procedură contencioasă, de oare-ce a fost pus ast-fel în stare de a susține temeinicia cererii sale și a controla dovezile de plată invocate de Balaban;

Că, de alt-fel, contestațiunea e făcută pe temeiul art. 339 Proc. civilă, în cât tribunalul a fost investit în mod regulat cu judecarea acțiunii;

Considerând că nu e fondată nici susținerea creditului relativă la natura dovezii de plată a anuităților, pe temeiul căreia s'ar putea respinge punerea în posesiune, căci împrumutul este evident în drept a stabili achitarea ratelor întârziate, în veri-ce mod s'ar fi efectuat această achitare, iar creditul, încasând acele rate, fie direct, fie indirect, nu mai e în drept a cere punerea sa în posesiunea imobilului ipotecat;

Că, prin urmare, este loc a se examina dacă apelantul mai datora sau nu ceva în momentul cererii de punere în posesiune a creditului;

Având în vedere, în această privință, că suma pretinsă de credit în acel moment și prevăzută în somațiunea președintelui tribunalului Bacău din 14 Octombrie 1900, este de 17145 lei;

Având în vedere susținerea apelantului că, în Octombrie 1900, zisa datorie de 17145 lei era achitată, precum rezultă din faptele și dovezile următoare:

La 9 Mai 1900, conform ordinului tribunalului de Bacău, s'a aplicat, după cererea Societății creditului funciar, un sequestru asigurător asupra averii lui Balaban după moșia Răcățanu, compusă din 100 fâlcă grâu, 15 fâlcă orzoaică, 40 fâlcă păpușoi, 22 fâlcă ovăz și recolta de pe 5 fâlcă vie, încredințându-se această avere în custodia lui Ion Niculescu, propus de credit, iar la 28 August, s'a mai sequestrat, în aceeași pretenție venitul de la 60 fâlcă păpușoi, arendate locuitorilor, venitul suhatului, al morei, fânul, paele și altele, dându-se și această avere în custodia numitului Niculescu.

De pe la sfârșitul lui August, începând vânzarea recoltei de către custodele Niculescu, și continuând până la începutul lui Octombrie, creditul a încasat succesiv diferite sume de bani, cari compun totalul de 20026 lei, prevăzuți în 7 recipise ale societății din 4 și 15 Septembrie, 4, 12 și 17 Octombrie st. nouă, plus suma de 2308 lei, încasată din mici venituri de către inspectorul creditului Crețeanu, conform chitanțarului acestuia din urmă, la un loc suma de 22334 lei;

Având în vedere că, prin certificatul No. 7381 din 1 Iunie 1900, direcțiunea creditului recunoaște că suma întreagă a ratelor întârziate cu începere de la 1897 și până inclusiv rata I din 1900, împreună cu procentele și cheltuielile de urmărire se urcă la 20678 lei 50 bani;

Considerând că, de vreme ce la 1 Iunie datoria era de 20678 lei 50 bani, iar în lunile ulterioare și până la 30 Octombrie st. vechi, creditul a încasat 22334 lei din vânzarea produselor, această din urmă sumă acopere datoria, cu procentele ei de la 1 Iunie și până în momentul vânzării, în cât cu drept cuvânt susține apelantul că, la 14 Octombrie, data somațiunii, datoria era stinsă;

Având în vedere susținerea contrară a creditului, că, adică, la 14 Octombrie, Balaban mai datora încă 17145 lei, pentru motiv că societatea fiind silită a avansa custodelui sume însemnate de bani pentru exploatarea moșiei și strângerea recoltei, a trebuit atunci, când a început a face primile încasări, să impute asupra lor mai întâi acele avansuri, ast-fel că, de și a obținut din vânzări arătată sumă de lei 22334, totuși, scăzând din ea cheltuielile făcute în interesul proprietății, a rămas încă datorit la Octombrie 1900 sus-zisa sumă de 17145 lei;

Considerând însă că creditul nu poate opune apelantului cheltuielile făcute cu exploatarea moșiei, căci sequestrul asigurător pus pe averea sus arătată, nu conferă nici societății, nici custodelui dreptul de a exploata moșia și de a face cheltuieli împentabile debitorului, asemenea sequestre nefiind, după dreptul comun, de cât o măsură conservatorie, mărginită la îndatorirea custodelui de a păzi lucrul sequestrat, afară de cazul când tribunalul i-ar da și vre-o altă însărcinare; că numai atunci când societatea se pune în posesiunea imobilului, conform art. 57 din lege, poate beneficia de privilegiul conferit de art. 58, de a se folosi de veniturile lui și de a imputa asupra lor cheltuielile de administrație și de exploatare;

Considerând că dacă creditul, în mod arbitrar, s'a pus în stăpânirea moșiei și a ridicat recolta aflătoare pe ea, fără ca justiția să confere asemenea puteri custodelui și fără să i acorde credite în acest scop, în atare caz, societatea nu poate invoca cheltuielile făcute pentru strângerea recoltei de cât în calitate de *negotiorum gestor*, și atunci e ținută să stabilească că zisele cheltuieli au fost utile și au profitat proprietății;

Considerând că creditul nu face această dovadă, nici se oferă a o face, susținând că liquidarea socotelilor de gestiune nu e de competența tribunalelor ordinare;

Considerând că dacă nu se aduce înaintea judecății asemenea cercetare, și fără a mai examina dacă dispozițiunea generală din art. 75 al legii se aplică la contestațiunile asupra socotelilor de gestiune, nu numai în caz de punere în posesiune conform art. 59, dar și în ipotesa unei gestiuni neautorizate nici de legea creditului, nici de dreptul comun, totuși într-un cât banii prinși din vânzarea recoltei au acoperit creanța creditului existentă la începutul lui Octombrie 1900, într-un cât creditul nu e în drept a imputa asupra veniturilor moșiei cheltuielile făcute cu exploatarea ei, și nici valorifică aceste cheltuieli, rămâne constant că societatea numai era creditoarea lui Balaban la Octombrie 1900, și că în consecință cererea sa de punere în posesiune făcută la acea dată, câtă a fi respinsă din acest punct de vedere;

Considerând că, chiar de s'ar admite susținerea creditului că constatarea existenței sau neexistenței datoriei constituie în procesul de față o contestațiune supusă judecății arbitrale și în asemenea caz încă cererea de punere în posesiune ar fi inadmisibilă, pentru motivul că apelantul a fost pus, prin însăși faptul creditului, în imposibilitate de ași achita datoria la Octombrie 1900, dacă datoria mai exista în acel moment;

Considerând, mai întâi, în această privință, că atât din corespondența dintre direcțiunea creditului și custodele Niculescu, înfățișată de apelantă, precum adresa No. 12100 din 1900, prin care îl invită a nu permite ridicarea produselor sau încasarea veniturilor fără autorizarea direcțiunii, adresa No. 13866 din 1900, prin care îl înștiințează că grâul are a fi expedit Băncei agricole din Brăila, cât și din corespondența acestei Băncei cu creditul, precum adresa No. 4421 din 1900, prin care i face cunoscut prețul porumbului în Brăila, și cere expediarea lui de către custode, reese în mod neîndoelnic că Niculescu lucra în numele societății și după instrucțiunile direcțiunii, că era de fapt reprezentantul creditului în administrarea moșiei Răcățanu;

Considerând deci, că apelantul e în drept a opune creditului faptele mandatarului său Niculescu;

Considerând că, prin aplicarea sequestrelor din 9 Mai, 28 August 1900, și așezarea pe moșia Răcățau a custodelui I. Niculescu, creditul a luat în stăpânire toate veniturile zisei moșii, întreaga recoltă a anului 1900, a administrat, prin numitul custode, și-a încredințat bani după propria sa apreciere a necesităților, a efectuat vânzarea produselor prin Banca agricolă din Brăila, într'un cuvânt, s'a substituit proprietarului, care s'a văzut ast-fel deposedat de folosința și administrarea moșiei;

Considerând că creditul nu era în drept să procedeze ast-fel, căci după regulile dreptului comun, sequestrul asigurător trebuia să fie validat în justiție spre a se opera liquidarea datoriei înaintea executării, sau dacă prin asemenea sequestru societatea urmărea însăși executarea titlului său, atunci, pe lângă că această executare n'a fost precedată de somațiunea prescrisă de lege, dar, în tot cazul, vânzarea produselor nu se putea face de cât de agenții judecătorești și prin licitațiune publică;

Considerând că Balaban, fiind lipsit ast-fel de libera administrare a moșiei, fiind lipsit de veniturile ei, a fost pus, prin faptul arbitrar al creditului în imposibilitate materială de a-și achita datoria, de oare-ce anuitățile se plătesc din venituri, și că toate veniturile le încasa direct societatea;

Considerând că creditul, autorul acestei stări de lucruri nu poate evident invoca neachitarea ratelor de către Balaban, pentru a justifica cererea sa de punere în posesiune, căci ar fi a invoca culpa sa proprie ca temel al acestei noi urmăririi;

Că n'ar fi în drept să ceară punerea sa în posesiunea imobilului, de cât atunci când liquidarea socotelilor gestiunii sale, fie și înaintea tribunalului arbitral, justificând cheltuielile de administrare și de exploatare a moșiei, s'ar constata că încasările nu acoperă toate anuitățile datorite până în momentul liquidării;

Considerând, prin urmare, că nici din acest punct de vedere cererea creditului ficiar de a fi pus în posesiunea moșiei Răcățau, nu este admisibilă;

Că, în consecință, contestația lui P. Balaban este întemeiată și apelul său câtă a fi admis;

Pentru aceste motive, Curtea, în majoritate, admite apelul, etc.

(ss) M. Șuțu, D. Sofian, I. Sinescu.

O p i n i u n e

Având în vedere că Societatea creditului ficiar rural, a cerut conform art. 57 din legea creditului, să fie pusă în posesiunea moșiei Răcățau, proprietatea apelantului Balaban, pentru neplata anuităților;

Având în vedere că apelantul Balaban, în contra cererii societății de a fi pusă în posesiune, a făcut contestațiune, susținând că dănsul nu dădorește nici o sumă, prezentând o serie de acte și chitanțe;

Având în vedere că, după art. 75 din legea creditului, orîce contestațiune relativă la sumele datorite se judecă de arbitri, întru cât este vorba de lichidare de socoteli;

Considerând că apelantul n'a prezentat înaintea tribunalului, și aceasta în termenul de 10 zile de la somațiune, dovada certă de achitarea tuturor anuităților datorite creditului, și anume recepisa de plată care să emane de la numita societate;

Pentru aceste motive suntem de părere a se respinge apelul.

(ss) I. T. Burada, D. Porfiriu.

CURTEA DE APEL DIN CRAIOVA, Secția I

Audiența de la 12 Ianuarie 1902

Președenția D-lui L. LEONȚIANU, Prim-Președinte

Janeta M. Ștefănescu Zănoagă cu Locuitorii împroprietăriți pe moșia Zănoagă

Deciziune civilă No. 13/902

Revendicare.—Pământ dat după legea rurală.—Dacă legea rurală poate fi invocată ca «justa cauză» atunci când din eroare la împroprietărire s'a dat locuitorilor mai mult pământ de cât li se cuvenea.—(Art. 1897 din Codul civil).

Prescripțiunea decenală.—Dacă o posesiune basată pe «justa cauză» și bună credință poate conduce la prescripțiune.

1. După art. 1897 din Codul civil, prin «justa cauză» înțelegându-se verice titlu translativ de proprietate, de aci rezultă că legea rurală cu toate modalitățile ei având de scop vinderea pământurilor către locuitorii clăcași, întrunește toate caracterele unui act translativ de proprietate, și prin urmare, constituie o «justa cauză».

2. Posesiunea de zece ani, basată pe «justa cauză» unită cu buna credință, conduce la prescripțiune.

Curtea deliberând,

Având în vedere apelul declarat în termen de Janeta Mih. Ștefănescu Zănoagă cu consimțământul soțului său Mih. Ștefănescu Zănoagă, domiciliat în București, Bulevardul Elisabeta No. 64 contra sentinței civile a tribunalului Olt cu No. 41/98;

Având în vedere că obiectul acțiunii constă în revendicarea a două-șeci pogoane pământ ce locuitorii împroprietăriți pe moșia Zănoagă din comuna Gostavățul azi proprietatea apelantei Janeta M. Ștefănescu Zănoagă, posed în plus peste dreptul ce li s'a cuvenea conform legii rurale din 1864;

Având în vedere actele presintate și susținerile părților;

Având în vedere că înțimații pentru a respinge acțiunea reclamantei Janeta M. Ștefănescu Zănoagă a invocat prescripțiunea achisitivă prevăzută de articolul 1895 din Codul civil, basată pe o justă cauză, în speță legea rurală, unită cu o posesiune de bună credință de la 1864 când a fost puși în posesiunea pământului ce se revendică și până la 29 Aprilie 1894 când apelanta Janeta M. Ștefănescu Zănoagă a introdus acțiunea în revendicare;

Considerând că de și din măsurătoarea inginerului expert Căpitan Negrea numit de tribunal se constată că locuitorii împroprietăriți pe zisa moșie posed un plus de două-șeci pogoane peste dreptul cuvenit lor în baza tabeli litera a însă din depunerea martorilor Gheorghe Văleanu, Badea Matei și Ion Pană, propuși de locuitorii împroprietăriți și ascultați sub jurământ de judecătorul delegat de tribunalul Olt a efectua cercetarea locală ordonată, rezultă că acest plus de pogoane a fost cuprins în periferia corpului de pământ ce li s'a dat la împroprietărire;

Că întregul corp ce li s'a cuvenea în baza legii rurale unit cu cele două-șeci pogoane ce se revendică a fost

limitat prin movile de moșia rămasă proprietarei și că de atunci locuitorii nu au depășit acele limite posedând continuu până în prezent prin limitele ficsate cu ocaziunea împroprietărilor;

Că dar chestiunea dedusă judecării Curții este de a se ști dacă legea rurală poate fi invocată ca justă cauză atunci când din eroare la împroprietărire s'a dat locuitorilor o porțiune de pământ mai mare de cât li se cuvenea în baza zisei legi;

Considerând că conform art. 1897 Cod civil, prin justă cauză se înțelege verii ce titlu translativ de proprietate, precum vinderea, schimbul și altele;

Că legea rurală cu toate modalitățile ei, având de scop vinderea pământurilor pe cari locuitorii muncitori de pământ clăcuise, ea întrunește toate caracterele unui act translativ de proprietate și prin consecință constituie o justă cauză care să conducă la prescripțiunea decenală;

Că de și în speță se constată în fapt că ei posedă un plus de două-deci pogoane, însă cum din cele expuse se constată că acest plus li s'a dat încă de la punerea în posesiune în baza legii rurale, și cum în fapt se mai constată că dășii au posedat și posedă de la acea dată și până la 1891 când s'a introdus acțiunea în revindicare continuu și ne întrerupt întreg terenul fermuit prin semne încă de atunci;

Că pe lângă aceasta locuitorii posedând în acest interval de timp cu bună credință, de oare ce apelanta nu a dovedit reaua lor credință; și nici că usurpațiunea celor două-deci pogoane ce se revendică s'a urmat la o dată posterioară împroprietăririi locuitorilor, în atare cas, Curtea găsește că locuitorii împroprietăririi pe zisa moșie Zănoaga invoc cu succes prescripțiunea decenală basată pe justă cauză care în speță e legea rurală unită cu buna credință care e presumpță până la dovada contrarie; și în așa cas, apelul ne fiind fondat, urmează a fi respins;

Pentru aceste motive, redactate de d-l consilier C. Marinescu, Curtea, respinge, etc.

(ss) L. Leonțean, C. Popușoreanu, C. Marinescu, D. Gârleșteanu.

JURISPRUDENȚA STRĂINĂ

TRIBUNALUL SUPERIOR DIN COLONIA

Audiența de la 22 Decembrie 1897

Președenția D-lui A. SCHULTZ, Președinte

Spier contra lui Leicht

Ospătătorii și hangii. — Responsabilitatea lor. — Clausă de nerespundere. — Culpă personală a hangului. — Avis sau așpt alipit în camera călătorului. — Asemenea avis nu scutește pe hangii de responsabilitate.

Ospătătorii și hangii sunt responsabili de furtul obiectelor călătorului aduse în localul lor, afară de cazul de forță majoră (art. 1952, 1953, 1954 C. fr., 1623, 1624, 1625 C. civ. rom.).

Și această responsabilitate există chiar dacă ei au declarat, prin un avis sau un așpt lipit în camera călătorului că nurespund de furtul obiectelor ce nu li a fost încredințate; asemenea avis sau așpt nu

constituie, în adevăr, o convențiune, ci o declarație unilaterală de voință, de care călătorul n'a luat cunoștință de cât în urma contractului încheiat între dănsul și hangii pentru primirea lucrurilor încredințate.

Hangiul poate însă să se descarce de ori ce responsabilitate prin o anume convenție încheiată cu călătorul.

El nu se poate descărca de propria sa culpă; responsabilitatea hangului încetează însă dacă furtul obiectelor călătorului este imputabil culpei acestuia din urmă.

Faptul din partea călătorului de a transporta bagajele la otel prin un comisionar, ear nu prin un servitor al otelului, nu constituie o culpă din partea sa, chiar dacă furtul a fost comis de acest din urmă, dacă acest fapt este posterior depozitărei lucrurilor în otel.

În asemenea caz, faptul călătorului de a nu fi făcut să se transporte de îndată bagajele în camera sa, nu constituie o culpă din partea ei.

Tribunalul,

După art. 1952 și 1953 C. fr. (1623, 1624 C. rom.), ospătătorii și hangii răspund, ca depozitari, pentru toate lucrurile aduse în localul lor de un călător, și ei răspund de furtul său stricăciunea acestor lucruri, fie că furtul său stricăciunea s'a comis de servitori ori de cei însărcinați cu direcțiunea ospătăriei, fie de străinii care locuiesc ori nu în ospătărie. Această responsabilitate nu încetează, după art. 1954 C. civ. (1625 C. rom.), de cât dacă furtul a fost comis cu mâna înarmată sau în alt-fel cu forță majoră. Ea este consecința firească a contractului încheiat între hangii și călător și începe în momentul când lucrurile călătorului au fost aduse în otel.

Este contrar atât textului cât și spiritului legii de a decide că, pentru obiectele de valoare, responsabilitatea ospătătorului sau hangului încetează, atunci când ele n'au fost încredințate acestuia din urmă, sau nu i au fost semnalate conform avisului care deștepta pe călător. Sunt autori care, ce e dreptul, admit această părere (cpr. Toullier, t. XI, p. 255), sau care susțin, cel puțin, că dacă călătorul nu se conformă acestui avis, responsabilitatea hangului este slăbită. Ei se întemeiază pe împrejurarea că proiectul Codului civil cuprindea o dispoziție după care hangii erau responsabili de obiectele călătorului, chiar dacă ele nu i fuseseră încredințate, dispoziție care a fost ștearsă de Tribunal, conform observațiilor raportorului, care dicea că s'a părut prea riguros de a face pe ospătătorii și hangii responsabili, fără nici o distincție și fără nici o excepție; de toate obiectele depuse la ei, ori care ar fi valoarea lor, și chiar dacă călătorul n'ar fi prevenit pe nimeni; legea trebuie să se mulțamească de a stabili principiul general, lăsând restul la aprecierea judecătorului. (Locré, Législ. civ. t. 15, p. 117). Părerea contrară, care domnește în doctrină și în jurisprudență (Laurent, t. 27, No. 157 urm.; Troplong, *Depôt*, 223; Cas. fr. 11 Mai 1846, Sirey, 1846. 1. 364), răspunde însă cu drept cuvânt că, în lipsa unui text expres, nici o mărginire nu poate fi adusă responsabilității ospătătorilor și hangilor. Această responsabilitate, afară de cazul prevădut de art. 1954 (1625 C. rom.), este deci absolută și nelimitată. Ea este, pe de altă parte, exagerată și își găsește explicație în nesiguranța călătorilor de altă dată și în numeroasele furturi săvârșite de însuși hangii sau de alții sub inspirația lor. Ospătătorul sau hangii nu se poate descarca de răspundere, nici chiar prin un avis alipit în camera călătorului, care, pentru bani sau alte obiecte de valoare, ar declara că hangii nu este responsabil de cât dacă aceste obiecte i au fost încredințate sub

luare de chitanță. Hangiul poate, ce e dreptul, să se descarce de răspundere sa, în orî ce cas, s'o limiteze prin o anume convențiune încheiată cu călătorul, sub rezerva aplicațiunei principiului de ordine publică că fie care răspunde de propria sa greșală; jurisprudența francesă recunoaște însă, cu drept cuvînt, că avisul său afișat, alipit în camera călătorului, nu produce nici un efect, fiindcă el constituie o simplă declarație unilaterală de voință a hangiului, adusă la cunoștința călătorului în urma contractului devenit perfect prin primirea obiectelor încredințate. Art. 1150 C. civ., (1085 C. rom.) nu este aplicabil în cazul de față, nefiind vorba în specie, de o obligație convențională, ci de o culpă legal presupusă.

Această responsabilitate poate, pe de altă parte, să înceteze prin culpa călătorului, dacă pierderea efectelor sale îi este imputabilă. Părîtul a susținut, în specie, că călătorul a transportat valisa sa la otel prin un băeat, ear nu prin un servitor al otelului. Această obiecțiune trebuie să fie însă depărtată, pentru că relația între acest fapt și dispariția cufărului nu este stabilită, și nici se dovedește că aducătorul valisei ar fi autorul furtului. Presupunînd chiar că ar fi ast-fel, adevărata cauză a furtului ar fi, în orî ce caz, lipsa de privighere a vestibulului în care cufărul a fost depus.

Părîtul obiectează de asemenea fără cuvînt că călătorul nu s'a îngrijit ca cufărul să fie imediat adus în camera ce 'i era destinată, fiind că el nu este obligat a supraveghea efectele sale până la aducerea lor în camera sa;

Pentru aceste motive, etc.

(Din Sirey, anul 1897, partea 4, p. 5).

Observațiune. — Art. 1623 din Codul civil român prevede că ospătătorii și hangii răspund, *ca depositari*, pentru toate obiectele aduse în localul lor de călători, depositul unor asemenea lucruri considerându-se ca un deposit necesar. Acest text este însă inexact, pentru că, pe cînd depositarul nu răspunde în genere de cît de *culpa levis in concreto*, pentru că el prestează serviciile sale în mod gratuit (art. 1599), hangiul său ospătătorul, precum și persoanele care 'i sunt asimilate, răspund de *culpa levis in abstracto*, pentru că ei nu prestează călătorului serviciile lor gratuit, ci încheie cu dînsul un contract cu titlu oneros, în care depositul nu este de cît un accesoriu⁽¹⁾. În consecință ei răspund nu numai de furtul comis de către oamenii săi slugele lor, ceea ce este o aplicațiune a dreptului comun (art. 1000), pentru că li se poate imputa o culpă *in eligendo*⁽²⁾, dar încă și de acel comis de străinii care frecventează hanul său ospătăria (art. 1624), pentru că ei trebuie să exercite în stabilimentul lor supravegherea cea mai riguroasă⁽³⁾.

Orî cum ar fi, ospătătorii și hangii răspund de furtul său stricăciunea lucrurilor călătorului, chiar cînd furtul său stricăciunea nu se datoresc oamenilor lor, ci persoanelor străine care fre-

cuentează hanul său ospătăria. Adagiul din dreptul roman «*Caupo non praestat factum viatoris*»⁽⁴⁾, este decî respins în dreptul actual atît prin art. 1434, cît și prin art. 1624. «Din han său din cărciumă, perînd lucrul cui-va, se învinovățește hangiul și cărciumarul», ȳice Andronachi Donici (§ 28, capit. 41). «Cărciumarii, căpitani de corăbii și căraușii, rîmân rîspunďatori pentru paguba pricinuită din vicleșugul său lenivirea (negligența) însuși a lor, sau a *slugilor lor*, ear nu din întîmplătoarele încunjurări», ȳice art. 1742 din Codul Calimach (1316 C. austriac).

Această responsabilitate începe îndată ce lucrurile călătorului au fost aduse în otel, chiar fără știrea lor și încredințate oamenilor lor⁽⁵⁾. Ei nu se pot apăra de această responsabilitate de cît probînd că furtul său stricăciunea se datorește unei forțe majore, că, de exemplu, furtul s'a comis cu mîna înarmată (art. 1625)⁽⁶⁾, bine înțeles, de către oamenii din afară, nu însă de către oamenii lor sau de străinii primiți de dînsii în han⁽⁷⁾. Art. 1625 vorbind de furtul cu mîna înarmată aceasta se va aplica și la alte casuri de forță majoră.

Ast-fel ar fi de exemplu, prădăciunea sîvîrșită cu ocaziunea unei răsvrătiri sau invasiunea unei armate străine⁽⁸⁾. Hangiul, în asemenea casuri, nu este în adevîr culpabil de negligență, de oare-ce el n'a cedat de cît violenței.

Unîi asimilează acestor casuri de forță majoră și furtul comis noaptea prin escaladare sau efracțiune (art. 310, § 2 C. pen.)⁽⁹⁾. Părerea contrară este însă mult mai juridică, pentru că, prin o supraveghere mai de aproape, furtul ar fi putut să fie înlăturat⁽¹⁰⁾.

În orî-ce caz, furtul sîvîrșit cu chei mincinoase (art. 310, § 3 C. pen.) nu constituie un caz de forță majoră, care să scutească pe hangii de responsabilitate, pentru că asemenea furt ar fi putut ușor fi înlăturat prin o îngrijire mai de aproape, de exemplu, prin instalarea unor zăvoare sau broaște de siguranță, etc.⁽¹¹⁾.

⁽⁴⁾ L. 1, § 6, Dig., *Furti adversus nautas, caupones, stabularios*, 47, 5.

⁽⁵⁾ Cpr. Sourdât, *De la responsabilité*, II, 941. Répert. Sirey, V^o *Aubergiste et logeur*, 255 urm. Veđi art. 701, § 2 Cod german și L. 1, § 8, Dig., *Nautae, caupones*, etc.

⁽⁶⁾ Cpr. Cas. rom. Bulet. S. I, anul 1883, p. 161.

⁽⁷⁾ Troplong, *Dépôt*, 236.

⁽⁸⁾ Laurent, XXVII, 142, *in fine*.

⁽⁹⁾ P. Pont, *Petits contrats*, I, 540. Trib. Iași (D. Maxim, președ) *Dreptul* din 1898, No. 73.

⁽¹⁰⁾ Cpr. în acest din urmă sens, Baudry et Barde, *Oblig.*, I, p. 433, nota 4 (ed. a II-a, 1900). Baudry et Wahl, *Dépôt*, 1211. Guillouard, *Dépôt*, 147. Troplong, *Idem*, 235. Laurent, XVI, 253 și XXVII, 142. Fuzier-Herman, IV, art. 1954, No. 3. Aubry et Rau, IV, § 373, p. 522 și § 406, p. 629, text și nota 9, etc.

⁽¹¹⁾ Cpr. Baudry et Wahl, *Dépôt*, 1211. P. Pont, *op. cit.*, I, 540, și toți autorii.

⁽¹⁾ Cpr. Baudry, III, 872. Thiry, IV, 194.

⁽²⁾ Cpr. Cas. rom. *Curierul Judiciar* din 1899, No. 3 și Bulet. S-a I, 1898, p. 1307. Trib. Paris, *Pand. Périod.* 1898. 2. 128.

⁽³⁾ Cpr. Planioi, II, 2221.

Hangiul vor mai putea încă să se scutească de responsabilitate, stabilind că furtul se datorește culpei sau neglijenței călătorului: de exemplu, el s'a culcat cu fereastra sa cu ușa deschisă, și obiectele au fost furate, etc. (12).

Responsabilitatea hangiilor sau ospățătorilor mai încetează încă de câte ori ei au declarat că nu iau asupra lor riscurile lucrurilor călătorului și călătorul a primit asemenea clausă de nerespundere (13). Această soluție era admisă și la Romani (14).

Pentru aceasta trebuie însă să existe consimțământ pe de o parte și pe de alta. Un simplu avis alipit în camerele otelului, care arată măsurile de precauțiune ce urmează a lua călătorul și condițiile în care hangiul înțelege a fi responsabil, nu ar fi în genere suficient, după cum prevede anume art. 701, § ultim din noul Cod german (15) și art. 487 din Codul federal al obligațiilor, și după cum foarte bine decide decizia ce adnotăm, pentru că o asemenea publicație nu este un contract, ci o simplă declarație unilaterală a voinței hangiului, de care călătorul a luat cunoștință în urma contractului, devenit perfect prin remiterea și primirea obiectelor încredințate (16).

Dar dacă ospățătorul sau hangiul se poate descărca de răspundere în privința neglijenței sale, el n'ar putea să se descarce de asemenea răspundere în cât privește dolul sau greșelele sale cele grave, care sunt puse pe aceiași treaptă cu dolul. Toată lumea recunoaște, în adevăr, că nimeni nu se poate scuti de răspunderea care rezultă din dolul său reaua sa credință (17). *Illud non probabis, dolum non esse præstandum, si convenerit; nam hæc conventio contra bonam fidem, contraque bonos mores est; et ideò non sequenda est* (18).

(12) Cpr. Planiol, II, 2221.

(13) Cpr. Troplong, *Dépôt*, 240. Sourdât, *op. cit.*, II, 935. Giorgio Giorgi, *Teoria delle obbligazioni nel diritto moderno italiano*, V, 284.

(14) *Item si prædixerit, ut unusquisque vectorum res suas servet, neque damnum se præstaturum, et consenserint vectores prædictioni, non convenitur*. (L. 7, Pr., in fine. Dig., *Nautæ, caupones* etc., 4, 9.

(15) «Alptul prin care hangiul declină responsabilitatea, dîce acest text, este fără nici un efect». «*Ein Anschlag, durch den der Gastwirth die Haftung ablehnt, ist ohne Wirkung*».

(16) Cpr. Laurent, XXVII, 145. Sourdât, *op. cit.*, II, 935. — Veđi însă Planiol, II, 2223. Dalloz, *Supplém.*, *Dépôt*, 69.

(17) Cpr. Baudry II, 895. G. Giorgi, II, 39 și III, 376. T. Huc, VII, 152, in fine. Alex. Degré, *Dreptul din 1884*, No. 30, p. 234. Veđi și t. VI a lucr. noastre, p. 306, nota 3. «Debitorul nu poate fi descărcat de mai înainte, dîce art. 276, § 2 din noul Cod german, de responsabilitatea care rezultă din actele sale voluntare». «*Die Haftung wegen Vorsatzes kann dem Schuldner nicht im voraus erlassen werden*». Cpr. art. 114, § 1, Cod fed. al obligațiilor; art. 123 Cod saxon, etc.

(18) L. 1, § 7, Dig., 16, 3, *Depositum vel contrâ* și L. 23, in medio, Dig., 50, 17, *De regulis juris antiqui*.

Legiuitorul nu vorbește de cât de ospățători și hangi, însă sunt asimilate hangiilor, persoanele care țin restaurante, cafenele sau băi publice (19) și chiar case de toleranță (20).

«*Semper quasi hoc legibus inesse credi oportet, ut ad eas quoque personas, et ad eas res pertinerent, quæ quandoque similes erunt*» (L. 1, § 27, Dig., I, 3, *De legibus*, etc.).

Aceiaș soluție este admisă în privința persoanelor (*stabularii*) care, pentru o plată oare-care, primesc în grajdurile sau șurele lor cai sau alte animale: «*Et tamen custodia nomine ex locato tenentur*» (21).

Sunt de asemenea asimilați hangiilor, particularii cari obicinuît închiriează apartamente mobilate (*des chambres garnies*) (22), nu însă și acei care nu și închiriează apartamentele lor în mod obicinuît, ci numai câte odată, la caz de earmaroace, bălciuri sau de o afluență extra-ordinară (23).

În ori-ce caz, compania internațională a wagoanelor de dormit (*wagons-lits*) nu este asimilată unui hangi, cu toate că călătorii pe care ea îi primește în wagoanele sale se găsesc, sub unele raporturi, ca într'un otel (24).

D. Alexandresco

(19) Sourdât, *op. cit.*, II, 939. Troplong, *op. cit.*, 228, 229. Laurent, XXVII, 147. Trib. Rouen. D. P. 84. 3. 8. — *Contrâ*. Aubry et Rau, IV, § 406, p. 628, text și nota 4. G. Giorgi, *op. cit.*, V, 283. P. Pont, *Petits contrats*, I, 528. Baudry, III, 873. Muteau, *De la responsabilité civile*, p. 226, 227. G. Caen. D. P. 76. 2. 190. Cpr. și Cas. fr. D. P. 75. 1. 219. Veđi t. V a Comentariilor noastre, p. 534, *ad notam* și t. VII, p. 286. Cpr. Répert. Sirey, V° *Aubergiste*, 203 urm.

(20) Cpr. C. Aix. D. P. 67. 5. coloana 4, No. 3. T. Huc, VIII, 298. Veđi și t. VII a Comentariilor noastre, p. 286.

(21) L. 5, in fine, Dig., 4, 9, *Nautæ caupones*, etc. *Conform*: art. 488 Cod federal al obligațiilor.

(22) Aubry et Rau, IV, § 406, p. 628, text și nota 1. Muteau, *De la responsabilité*, p. 224. Arntz IV, 1422.

(23) Sourdât, *op. cit.*, II, 937. P. Pont, *op. cit.*, I, 529. — *Contrâ*. Thiry, IV, 197. Laurent, XXVII, 149. Veđi t. V a Comentariilor noastre, p. 534, *ad notam* și t. VII, p. 287.

(24) Cpr. Tribun. Nice și Paris. D. P. 93. 2. 179.

BIBLIOGRAFII

Anunțăm cu plăcere apariția vol. VII a Comentariilor de drept civil de d-l

DIM. ALEXANDRESCO

Acest volum cuprinde materia:

"Teoria Probelor"

De vânzare la autor în Iași și la librăria Alcala, București.

In foarte curînd timp va apare în editura tipografiei Curierul Judiciar!

"NOUA LEGE A FALIMENTELOR"

promulgată cu Inaltul Decret No. 831 de la 1 Martie 1902, adnotată cu jurisprudență română și streină, însoțită și de debaterile Senatului de la 1899, Expunerea de motive, precum și raportul Senatului de la 1899 anul când s'au propus pentru prima oară aceste modificări. Adnotațiile sunt făcute de d-nii I. N. Cesărescu și Em. M. Dan.